

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Διδάσκουσα: Αν. Καθηγήτρια Εμμ. Δούση

I. Αντικείμενο και στόχοι του μαθήματος

Το ερώτημα κατά πόσον η διεθνής κοινότητα αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις περιβαλλοντικές προκλήσεις αποκτά εκ νέου μεγαλύτερο ενδιαφέρον μετά την έγκριση, τον Δεκέμβριο του 2015, της Συμφωνίας των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή. Πότε και γιατί διεθνοποιήθηκαν τα περιβαλλοντικά προβλήματα; Πώς η διεθνής κοινότητα διαχειρίζεται τα προβλήματα αυτά; Κατά πόσον η διεθνής δράση για την προστασία του περιβάλλοντος είναι αποτελεσματική;

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εποπτική παρουσίαση του διεθνούς συστήματος περιβαλλοντικής προστασίας συνολικά και οι ειδικότερες εκφάνσεις του. Εξετάζει ειδικότερα τη γένεση και εξέλιξη της διεθνούς περιβαλλοντικής συνεργασίας και τη σταδιακή μετάβαση σε ένα σύστημα παγκόσμιας περιβαλλοντικής διακυβέρνησης. Διερευνά πώς οι πρωταγωνιστές της διεθνούς πολιτικής αντιμετωπίζουν τα περιβαλλοντικά προβλήματα και πώς τα διαχειρίζονται. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην επισήμανση των ιδιαιτεροτήτων του συστήματος, στον τρόπο παραγωγής των ρυθμιστικών του διατάξεων και άλλων εργαλείων περιβαλλοντικής πολιτικής, στα προβλήματα εφαρμογής του στο διεθνές πεδίο αλλά και στο εσωτερικό των κρατών.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην ανάδειξη της ιδέας της διεθνούς προστασίας και παρέμβασης στον τομέα του περιβάλλοντος·
- στην κατανόηση του συστήματος περιβαλλοντικής διακυβέρνησης·
- στην ενίσχυση της γνώσης γύρω από τις πολιτικές και άλλες προκλήσεις που θέτει η διεθνοποίηση της προστασίας του περιβάλλοντος·
- στην κατανόηση της συνέργειας με άλλες διεθνείς πολιτικές (διεθνές εμπόριο, ενέργεια, κλπ).

II. Απαιτήσεις του μαθήματος και αξιολόγηση

Οι φοιτητές που θα επιλέξουν το μάθημα θα πρέπει να παρακολουθούν τις διαλέξεις, να μελετούν την προτεινόμενη βιβλιογραφία και να συμμετέχουν στη συζήτηση μέσα στην τάξη. Στην αξιολόγησή τους θα συνεκτιμηθούν:

- η εκπόνηση εργασίας και η προφορική παρουσίασή της (40% της τελικής βαθμολογίας)·
- η ενεργός συμμετοχή στο μάθημα (10% της τελικής βαθμολογίας)·
- η εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (50% της τελικής βαθμολογίας).

III. Βασική βιβλιογραφία

- Kutting G. (ed., 2011), *Global Environmental Politics, Concepts: Theories and Case Studies*, New York, Routledge.
- Sands P. and Peel J. (2012), *Principles of International Environmental Law*, 3rd edition, Cambridge: Cambridge University Press.
- Δούση Ε. (2014), *Η περιβαλλοντική διακυβέρνηση σε κρίση*, Αθήνα, Παπαζήσης.

IV. Χρονοδιάγραμμα

Η ύλη του μαθήματος μοιράζεται σε δυο μέρη. Το γενικό μέρος εστιάζεται στην περιγραφή των δομών του συστήματος και της χρήσης τους στις διεθνείς σχέσεις. Στο ειδικό μέρος διερευνάται η εφαρμογή των αρχών και διαδικασιών περιβαλλοντικής προστασίας σε καθεστάτα ειδικών ρυθμίσεων (π.χ. θάλασσα, απόβλητα, κλιματική αλλαγή). Τέλος εξετάζεται το πλέον ολοκληρωμένο περιφερειακό σύστημα προστασίας που έχει διαμορφωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δευτέρα 13.2.2017	Από τη διεθνή περιβαλλοντική συνεργασία στην παγκόσμια περιβαλλοντική διακυβέρνηση: γενική προβληματική
Δευτέρα 20.2.2017	Η γένεση και εξέλιξη της διεθνούς περιβαλλοντικής συνεργασίας
Δευτέρα 6.3.2017	Τα περιβαλλοντικά καθεστάτα: ορισμός, βασικά χαρακτηριστικά και ζητήματα αποτελεσματικότητας
Δευτέρα 13.3.2017	Κανονιστικές ρυθμίσεις & νέοι μηχανισμοί περιβαλλοντικής διακυβέρνησης
Δευτέρα 20.3.2017	Κλιματική αλλαγή
Δευτέρα 27.3.2017	Απομείωση της στοιβάδας του όζοντος
Δευτέρα 24.4.2017	Διασυνοριακή μεταφορά επικινδύνων αποβλήτων
Δευτέρα 8.5.2017	Η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος: το οικουμενικό πλαίσιο
Δευτέρα 15.5.2017	Η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος: το περιφερειακό πλαίσιο
Δευτέρα 22.5.2017	Η προστασία του περιβάλλοντος στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Από τη Στοκχόλμη στη Λισαβόνα
Δευτέρα 29.5.2017	Η προστασία του περιβάλλοντος στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Αρμοδιότητες, διεθνείς διαπραγματεύσεις, εφαρμογή διεθνών περιβαλλοντικών συμφωνιών
Δευτέρα 5.6.2017	Η προστασία του περιβάλλοντος στην Ευρωπαϊκή Ένωση: ουσιαστικές ρυθμίσεις (1)
Δευτέρα 12.6.2017	Η προστασία του περιβάλλοντος στην Ευρωπαϊκή Ένωση: ουσιαστικές ρυθμίσεις (2)